



ارائه الگوی خطمشی‌گذاری ادغام در صنعت بانکداری کشور مبتنی بر خطمشی‌گذاری شبکه‌ای

شاپور تقی‌زاده^۱، سلیمان ایران‌زاده^{۲*} و احسان شاکری خوئی^۳

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۸/۲۷ و تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۱۱/۲۸

چکیده

این مطالعه با هدف ارائه الگوی خطمشی‌گذاری ادغام در صنعت بانکداری کشور مبتنی بر خطمشی‌گذاری شبکه‌ای انجام شد. روش پژوهش آمیخته اکتشافی است. در بخش کیفی از نمونه‌گیری هدفمند و پس از ۱۰ مصاحبه به اشباع نظری رسید. در بخش کمی جامعه آماری شامل مدیران شعب بانکی که با استفاده از روش خوشه‌ای-تصادفی تعداد ۲۶۴ نفر برآورد گردید. ابزار گردآوری داده‌ها، مصاحبه نیمه‌ساختاریافته و پرسشنامه محقق‌ساخته بود. بخش کیفی با ضریب هولستی و کاپای کوهن، در بخش کمی روایی (همگرا و واگرا) و پایایی (آلفای کرونباخ، پایایی ترکیبی) ارزیابی شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش تحلیل کیفی مضمون، حداقل مربعات جزئی و سوارا استفاده شد. مصاحبه‌ها با روش تحلیل مضمون در نرم‌افزار MaxQDA کدگذاری و داده‌های حاصل از پرسشنامه با روش حداقل مربعات جزئی در نرم‌افزار SmartPLS تحلیل شدند. یافته‌ها نشان داد ارزیابی محیطی بانکداری، ارزیابی درون‌سازمانی، ارزیابی ذی‌نفعان بانکی و اسناد بالادستی بر خطمشی‌گذاری شبکه‌ای و خطمشی‌گذاری ادغام تاثیر دارند. خطمشی‌گذاری شبکه‌ای و ادغامی بر ادغام بانک تاثیر می‌گذارد. در نهایت ادغام بانک بر عملکرد مالی و غیرمالی تاثیرگذار است. بنابراین به نظر می‌رسد با خطمشی‌گذاری شبکه‌ای می‌توان سیاست ادغام بانکی را در راستای بهبود عملکرد مالی و غیرمالی بانک هدایت و سازماندهی کرد.

واژه‌های کلیدی: خطمشی‌گذاری شبکه‌ای، ادغام بانک‌ها، صنعت بانکداری.

۱. دانشجوی دکتری سیاست‌گذاری عمومی، دانشکده ادبیات، حقوق و علوم سیاسی، واحد تبریز، دانشگاه آزاد اسلامی، تبریز، ایران.

۲. استاد، دانشکده مدیریت و اقتصاد، واحد تبریز، دانشگاه آزاد اسلامی، تبریز، ایران. (نویسنده مسئول): iranzadeh@iaut.ac.ir

۳. استادیار، دانشکده ادبیات، حقوق و علوم سیاسی، واحد تبریز، دانشگاه آزاد اسلامی، تبریز، ایران.

مقدمه

ادغام بانک‌ها و موسسات مالی منجر به کوچک‌سازی، چابکی و مدیریت بهتر سیستم بانکی می‌شود که تاثیر مستقیمی بر سرمایه‌گذاری و گردش منابع مالی دارد. با ادغام بانک‌ها و آزادشدن دارایی‌های مازاد هزینه مدیریت نظام بانکی کم می‌شود و رقابت را به مشارکت و همکاری تبدیل خواهد کرد. به همین دلیل بسیاری از کشورهای پیشرو ادغام بانک‌ها را در دستور کار خود قرار داده‌اند (ساموئل و همکاران، ۲۰۲۳). بر اساس گزارش موسسه بازار جهانی هوشمند^۱ (GMI) ۲۰۸ ادغام بانک و صرافی با ارزش کل معاملات ۷۷/۵ میلیارد دلار تا ۲۰ دسامبر ۲۰۲۱ ظاهر شد که از ۲۸/۱ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۰ (زمانی که بیشتر فعالیت‌های بانکی به دلیل بیماری همه گیر متوقف شد) و ۵۸/۴ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۹ افزایش یافته است. پس از آن ارزش کل معاملات بانک‌ها و صرفه‌جویی در ایالات متحده در سال ۲۰۲۱ از بالاترین سطح قبل از بحران مالی جهانی فراتر رفته است و انتظار می‌رود گردش مالی نظام بانکی در سال ۲۰۲۲ قوی باشد و به حداقل ۶۰ میلیارد دلار برسد (الیسون و کلی، ۲۰۲۲). بنابراین ادغام بانک‌ها یک مساله اساسی در نظام بانکداری کشور است چرا که به واسطه وجود شمار زیادی از بانک‌ها و موسسات مالی مشابه، هم نظارت و ساماندهی آنها توسط بانک مرکزی را دشوار ساخته و هم موجب نابسامانی پولی در کشور شده است. یکی از راه کارهای رفع این معضل که اخیراً توسط بانک مرکزی در حال اجرا است، ادغام این بانک‌ها و موسسات در یکدیگر است (رمضانی و همکاران، ۱۴۰۰).

باید توجه داشت که چالش‌هایی نظیر تعداد شعب بالا، ساماندهی کارمندان، بلاتکلیفی سهامداران و سردرگمی سپرده‌گذاران و عدم شفافیت صورت‌های مالی این بانک‌ها از مواردی است که ممکن است در نگاه اول توجه زیادی به آن نشود، اما در مقام اجرا می‌تواند دشواری‌ها و پیچیدگی‌هایی را در این فرایند ایجاد کند (معتضد، ۱۴۰۰). فرآیند ادغام بانک‌ها با چالش‌های مختلفی از جمله مدیریتی، حقوقی، قانونی، سازمانی و فرهنگی روبه رو خواهد شد که غفلت از هر کدام از این بخش‌ها آسیب‌های جبران ناپذیری را برای بانک‌ها به دنبال خواهد داشت. لذا شناسایی چالش‌های پیش روی ادغام در بخش‌های مختلف و ارائه راه کارهای جدید علمی برای درمان آسیب‌های احتمالی ادغام بانک‌ها موثر خواهد بود (طباطباییان و مکوندی، ۱۳۹۸). از آثار کلان این فرایند می‌توان کیفیت عملکرد نظام بانکی و کیفیت اجرای خطمشی پولی را نام برد. فرایند ادغام باعث کاهش تعداد بانک‌ها و افزایش تمرکز سپرده‌ها و تسهیلات نزد بانک شده و نظارت بر آنها را تسهیل می‌کند. از سوی دیگر با کاهش رقابت میان بانک‌ها بر کیفیت عملکرد و خدمات بانکی اثر می‌گذارد. همچنین، ادغام بانک‌ها از طریق تغییر در حجم ذخایر و نقدینگی بر کیفیت اجرای خطمشی پولی اثرگذار خواهد بود (اسماعیلی و منصوریان طبای، ۱۴۰۱).

^۱Samueal

^۲Global Market Intelligence

^۳Ellison & Kelley

ادغام بانکی، اجتماع واحدها یا موسسات بانکی در قالب یک شخصیت است. در فرایند معامله ادغام؛ یک بانک در دیگری ذوب شده و شخصیت جدیدی شکل می‌گیرد، از آنجاییکه سهامداران در پی خلق ثروت و سودآوری مستمر برای خود هستند و مالکیت سهام شرکت‌ها ابزاری برای رسیدن به این خواسته‌هاست. بنابراین، افزایش کارایی بانک‌ها، صرفه‌جویی در مقیاس، صرفه‌جویی عملیاتی، افزایش سهم بازار و مواردی مانند این را می‌توان از اهداف اصلی ادغام دواطلبانه برای تولد یک بانک قوی، سالم و توانمند دانست (اسکندری و موغلی، ۱۴۰۰). بنابراین یک نکته مهم در صنعت بانکداری حاکی از آن است که وقت مشتری وارد تعامل با سازمان می‌شود چگونه می‌توان وی را مدیریت کرد (ذوالفقار دهنوی و همکاران، ۱۴۰۲). مطالعات پیشین با بررسی تاثیر ادغام بانکی بر اعتبار و عملکرد آن دو مساله اصلی را مورد تاکید قرار داده‌اند. ادغام بانکی از یک سو قدرت بانک حاصل از ادغام را در بازار بهبود می‌بخشد و سهم بازار آن را افزایش می‌دهد. از سوی دیگر کارایی مدیریتی مساله مورد تناقض است که مدیران بانک‌های مختلف پس از ادغام باید بخش قابل توجهی از قدرت خود را از دست بدهند. به همین دلیل ادغام بانکی محل بحث بوده است (وچو و یوسوجی، ۲۰۲۲). ادغام بانک‌ها یکی از کارسازترین سازوکارهای اقتصادی برای نجات بنگاه اقتصادی از شرایط نابسامان مالی و ورشکستگی به شمار می‌رود که در صورت صحیح انجام شدن باعث نظارت بیشتر بانک مرکزی و بازسازی ساختارهای بانکی و نهادهای مالی نیز می‌گردد (دویانتی و واندابیو، ۲۰۲۳).

فرایند ادغام در صنعت بانکداری کشور تحت تاثیر خط‌مشی‌گذاری عمومی در دولت و نظام حاکم می‌باشد. در این راستا دولت باید در کنار توسعه رقابت و سیاست‌های رقابتی به حفظ ثبات در نظام بانکی نیز بیندیشد. همچنین سیاست‌گذاری ادغام بانکی راهی برای جلوگیری از خطر ورشکستگی بانک‌ها نیز می‌باشد. بنابراین خط‌مشی‌گذاری ادغام بانکی در کشور بسیار بااهمیت است (دانش‌آرا و همکاران، ۱۴۰۰). ادغام در صنعت بانکداری به عنوان یکی از مهم‌ترین روندهای تحول‌دهنده در این صنعت شناخته می‌شود. این روند به دلیل نیاز به بهبود کارایی، کاهش هزینه‌ها و افزایش رقابت‌پذیری بانک‌ها، به ویژه در شرایط اقتصادی جهانی، اهمیت زیادی پیدا کرده است. در ایران نیز، با توجه به تغییرات اقتصادی و نیاز به تطبیق با شرایط جهانی، موضوع ادغام بانک‌ها به عنوان یکی از راهکارهای اساسی برای دستیابی به اهداف توسعه‌ای مورد توجه قرار گرفته است. ارائه الگوی خط‌مشی‌گذاری ادغام در صنعت بانکداری کشور مبتنی بر خط‌مشی‌گذاری شبکه‌ای نوآوری نیازمند همکاری‌های چندجانبه و استفاده از توانمندی‌های شبکه‌ای است. با ایجاد اکوسیستم نوآوری و استفاده از تکنولوژی‌های پیشرفته، می‌توان به بهبود کارایی، کاهش هزینه‌ها و افزایش رقابت‌پذیری بانک‌ها کمک کرد. همچنین، آموزش و توسعه منابع انسانی و پیگیری و ارزیابی مداوم فرآیندهای ادغام از اهمیت بالایی برخوردار است. لذا این مطالعه از منظر رویکرد و شیوه انجام پژوهش با رویکردی نوآورانه صورت گرفته است. همچنین، از منظر هدف تاکنون هیچ مطالعه‌ای پیرامون سیاست‌گذاری ادغام بانک‌ها در ایران با تاکید بر سیاست‌گذاری شبکه‌ای در هیچ یک از مداخل علمی کشور ثبت نشده است. این مطالعه کوشش می‌کند تا با رویکردی

^۱Uchino & Uesugi^۲Dwiyanti, & Wondabio

جدید به طراحی الگوی نظام سیاست‌گذاری ادغام بانک‌ها در ایران در فضای حاکم بر صنعت بانکداری کشور بپردازد. خطمشی‌گذاری در حوزه ادغام بانک‌های کشور یک مساله بزرگ و چالشی است. از یک سو حفظ ثبات در نظام بانکی ضرورتی غیرقابل مسامحه در خطمشی‌گذاری‌ها است و از سوی دیگر مساله رقابت و نظارت مطرح است. ادغام بانکی می‌تواند دارای آثار ضد رقابتی باشد و البته همواره متداول‌ترین ابزار نهادی ناظر بانکی جهت ساماندهی و تامین ثبات و امنیت در نظام بانکی است (شهبازی‌نیا و همکاران، ۱۳۹۹). به‌نظر می‌رسد در میان رویکردهای گوناگون به خطمشی‌گذاری، رویکرد شبکه‌ای برای ادغام بانک‌ها مناسب‌تر باشد چرا که یکپارچه‌سازی بانک‌ها با منافع درهم‌تنیده و ارتباطات چندگانه میان ذی‌نفعان و بازیگران گوناگون همراه است. خط مشی شبکه‌ای از بازیگران مختلفی تشکیل شده که با یکدیگر در تعامل هستند تا بر خط مشی عمومی تاثیر گذاشته و به طور گسترده بر پویایی خط مشی و پیامدهای آن تاثیر می‌گذارند (ایسمن^۱ و همکاران، ۲۰۲۲). نظر به اینکه تعداد بانک‌ها و موسسات فعال در صنعت بانکداری کشور بسیار زیاد است و برای چابکی، سودآوری، امنیت مالی و کنترل شبکه بانکی کشور، ادغام بانک‌ها در کشور یک اولویت کاربردی می‌باشد. به استناد ماده ۱۵۱ «قانون جامع بانکداری جمهوری اسلامی» در صورتی که کمیته مقررات‌گذاری و نظارت بانکی با پیشنهاد مدیر موقت مبنی بر ادغام بانک در بانکی دیگر موافقت کند، مدیر موقت باید بلافاصله فرایند ادغام را آغاز نموده و کلیه دارایی‌ها و بدهی‌های بانک در حال گریز را به آن بانک منتقل نماید. به استناد ماده ۲۸ از قانون برنامه ششم توسعه، ادغام مؤسساتی که به موجب قانون تأسیس شده است، صرفاً با تصویب مجلس شورای اسلامی امکان‌پذیر می‌باشد. این قانون توضیحات بیشتری در این حوزه ارائه نکرده است. در ماده ۱۵۰ برنامه پنجم توسعه قوانینی در این حوزه وضع گردید که البته به تصویب نرسید. بنابراین علی‌رغم حیاتی بودن مساله ادغام بانکی، خلاء قانونی در این زمینه وجود دارد. بنابراین به‌نظر می‌رسد الگوی جامعی برای خطمشی‌گذاری یکپارچه‌سازی بانک‌ها وجود ندارد. در مطالعات انجام شده داخلی نیز بیشتر بر پیشران‌ها، موانع یا پیامدهای ادغام بانکی صحبت شده است اما پیرامون شیوه اجرا و خطمشی‌گذاری در این حوزه شکاف پژوهشی ژرفی مشاهده می‌شود. در این راستا در تحقیق حاضر کوشش بر آن است الگویی اجرایی برای خطمشی‌گذاری ادغام در صنعت بانکداری کشور ارائه شود. از آنجا که بازیگران، سیاست‌گذاران و ذی‌نفعان گوناگونی در این زمینه دخیل هستند بنابراین از رویکرد شبکه‌ای برای این منظور استفاده شده است. مطالعه حاضر به این سوال اساسی پاسخ می‌دهد که الگوی خطمشی‌گذاری شبکه‌ای ادغام در صنعت بانکداری کشور چگونه است؟

مبانی نظری و پیشینه پژوهش

خطمشی‌گذاری شبکه‌ای

هارولد لاسول^۱ به سال ۱۹۷۲ نخستین بار خطمشی‌گذاری دولتی را پایه‌گذاری کرد. به زعم وی، خطمشی (سیاست) یک برنامه طراحی شده از اهداف، ارزش‌ها و اقدامات است. خطمشی‌گذاری عمومی نیز مجموعه‌ای از اقدامات نسبتاً ثابت و پایدار و هدفمند دولت، برای حل معضلات یا دغدغه‌های عمومی جامعه است (سلیمی، ۱۴۰۲). اکنون در فرایند سیاست‌گذاری، بازیگران متعددی دخالت دارند از این رو انتظار می‌رود که نظام خطمشی‌گذاری، خواسته‌های تمامی بازیگران را شناسایی کرده و مورد توجه قرار دهد. این رویکرد با عنوان خطمشی‌گذاری شبکه‌ای شناخته می‌شود (مرکوری^۲ و همکاران، ۲۰۲۱). برای خطمشی‌گذاری شبکه‌ای، تعریف‌های متعددی بیان شده است. از جمله این تعریف‌ها: ساختار وابستگی‌های متقابلی که بین سازمان‌ها یا بخش‌های مختلف ذی‌نفع در یک تصمیم وجود دارد. شبکه‌های خطمشی از بازیگران گوناگونی تشکیل شده‌اند که با همدیگر در تعامل هستند تا بر سیاست‌های عمومی تأثیر بگذارند و به‌طور گسترده بر پویایی خطمشی و پیامدهای موثر می‌باشند. این شبکه‌ها، مجموعه‌ای از سازمان‌ها و مراجع خودمختار هستند که برای نیل به هدف‌هایی که به تنهایی قابل حصول نیستند، گرد هم می‌آیند. سازمان‌ها به این دلیل به شبکه‌ها می‌پیوندند که آنها به مقابله با مسائل و مشکلات کلان و پیچیده قادر سازند (ملکی و همکاران، ۱۴۰۱). شبکه‌های خطمشی‌گذاری در ایجاد همکاری بین سازمان‌ها برای تعیین راه‌کارهای مشکلات سازمانی و افزایش میزان موفقیت افراد و سازمان‌ها در رسیدن به هدف نقشی اساسی دارند. به‌طور خلاصه، این مفهوم به شیوه ارتباط افراد قدرتمندی که در هزارتوی سازمان‌های دولتی و خصوصی فعالیت دارند و یک حوزه خطمشی‌گذاری مشخص را اداره می‌کنند، اشاره دارد (شریفی و همکاران، ۱۳۹۷).

ادغام بانک‌ها

مسائل متعدد و مهمی پیرامون ادغام بانک‌ها نزد تحقیقگران و خطمشی‌گذاران مطرح است. منابع موجود حاکی از آن است که پیامدهای ادغام بانک‌ها مبهم است. براساس نظریه‌های کلاسیک پیامدهای حاصل از این فرایند گاهی در تناقض با یکدیگر است. در نظریه‌های جدیدتر نیز اعتقاد بر این است که خطمشی‌گذاری در زمینه ادغام بانکی به شرایط منطقه‌ای و ملی بستگی زیادی دارد (سویاما و کاواگوچی^۳، ۲۰۲۲). با این وجود برخی دیگر از تحقیقگران معتقدند یکی از روش‌های توسعه و افزایش کارایی، ادغام است. ادغام در صورتی که صحیح انجام شود، نتایج مالی و غیرمالی چشمگیری به همراه خواهد داشت. معمولاً ادغام‌ها هنگامی اعمال می‌شوند که بانک‌ها در تأمین هزینه‌های خود با مشکل مواجه بوده و یا آنها در اندازه‌ای عمل کنند، که

^۱Harold Lasswell

^۲Mercure

^۳Sawayama & Kawaguchi

از صرفه مقیاس برخوردار نبوده و یا از توانایی‌های مدیریتی کمتری به‌رمند باشند (تانوس^۱ و همکاران، ۲۰۲۱). در این شرایطی بانک‌ها تصمیم به ادغام با بانک‌هایی می‌گیرند که بتوانند این کاستی‌ها را برای آنها پوشش دهد. از این رو، ادغام‌های جهانی برای بهره‌مندی از مزایای صرفه‌جویی در مقیاس و ظرفیت مدیریتی بالا، با هدف نجات بانک‌ها از ورشکستگی صورت گرفته است. افزایش قدرت بازار، کاهش هزینه‌ها، بهبود تنوع ریسک و دستیابی به صرفه‌جویی در مقیاس از دلایل اصلی ادغام بانکی در کشورهای مختلف هستند. از آنجا که قوانین مربوط به ادغام بانک‌ها خاص و متفاوت از سایر شرکت‌ها تجاری است تنها مبنای قانونی ادغام بانک‌ها، لایحه قانونی اداره امور بانک‌ها مصوب سال ۱۳۵۸ است که بسیار قدیمی است و نیازمند بازنگری می‌باشد. آخرین بار ادغام شرکت‌های تجاری در ماده ۱۰۵ قانون ۵ ساله برنامه پنجم توسعه مورد حکم قرار گرفت. این ماده بیان می‌دارد: «ادغام شرکت‌های تجاری در چارچوب اساسنامه آن شرکت در سایر شرکت‌های تجاری موضوع ادغام مجاز است. این بند شامل مواردی که شرعاً قابل انتقال نمی‌باشد، نمی‌گردد.» البته به موجب ماده ۲۳۵ همان قانون تصریح شده است: «این قانون تا پایان سال ۹۴ هجری شمسی معتبر است.» بنابراین این قانون مشمول بعد از سال ۱۳۹۵ نمی‌شود (قربانی‌لاچونیو همکاران، ۱۳۹۹). بنابراین، موسسات اعتباری باید با توجه به پیچیدگی فعالیت‌ها و محیط اقتصادی، مدل‌هایی مناسب جهت ارزیابی امتیازدهی اعتباری مشتریان انتخاب کنند (مرادی و همکاران، ۱۴۰۲).

پیشینه پژوهش

اسلامی و همکاران (۱۴۰۲)، به بررسی آثار حقوقی ادغام بانک‌ها و موسسات مالی و اعتباری در قبال شخص ثالث و مسئولیت مدنی ناشی از آن پرداخته است. ادغام بانک‌ها یکی از کارسازترین سازوکارهای اقتصادی به منظور نجات بنگاه اقتصادی از شرایط نابسامان مالی و ورشکستگی به شمار می‌رود. روش پژوهش حاضر از منظر چپستی، اکتشافی و تحلیلی و به لحاظ گردآوری، کتابخانه‌ای و در پاسخ به ویژگی حقوقی و اقتصادی ادغام بانک‌ها و موسسات مالی نسبت به سایر ادغام‌ها و تأثیر ادغام تحمیلی بانک‌ها و موسسات مالی بر اشخاص ثالث تدوین شده است. آنچه به عنوان نتیجه از مباحث ذکر شده استنباط گردید، آن است که از نظر مقررات تجارتی، تفاوتی بین ادغام بانک‌ها و موسسات مالی با سایر بنگاه‌های اقتصادی وجود ندارد لیکن از نظر قواعد رقابتی به دلیل آثار مالی خطر، این ادغام‌ها بایستی با شرایط خاصی مثل موافقت بانک مرکزی صورت پذیرد. در خصوص ویژگی اقتصادی، با توجه به اینکه مشتریان بانک‌ها نسبت به شرکت‌های تجاری بسیار زیاد بوده و سپرده‌های مردمی از خرد تا کلان در بانک‌ها نگهداری می‌گردد، سوءاستفاده از آن‌ها منجر به سلب اعتماد مردمی، نزول روند اقتصادی دولت و از دست رفتن ثبات و نظم جامعه می‌گردد. به همین جهت باید ادغام این مجموعه‌ها با دقت و نظارت بیشتری صورت گیرد. ادغام تحمیلی بانک‌ها و موسسات مالی باعث افزایش سرمایه و اعتبار مالی بانک پذیرنده ادغام خواهد

^۱Tanus

شد که پشتوانه محکمی برای طلب آن ها به شمار می رود. تاثیر چنین ادغامی بر بدهکاران موسسه، طرف قرار دادن آن ها با بانک پذیرنده ادغام و الزام آن ها به پرداخت دیون به بانک است.

قدمی و همکاران (۱۴۰۱)، به بررسی طراحی الگوی خط مشی گذاری بانکداری دیجیتال در ایران مبتنی بر رویکرد شبکه ای پرداخته است. امروزه شبکه ها ابزاری برای همکاری بخش های مختلف جامعه می باشند. با به کارگیری شبکه ها می توان همه ذینفعان را در فرآیند خط مشی گذاری مشارکت داد. دیجیتالی شدن اقتصاد به طور عام و صنعت بانکداری به طور خاص، یکی از پدیده های عصر حاضر است. پژوهش حاضر توصیفی-اکتشافی و ابزار گردآوری داده، مصاحبه های نیمه ساختاریافته بوده و برای تحلیل داده ها از تکنیک تحلیل مضمون بهره گرفته شده است. جامعه پژوهش، خبرگان خط مشی گذاری اقتصادی و بانکی کشور به ویژه بانکداری دیجیتال بوده و نمونه پژوهش با استفاده از روش نمونه گیری هدفمند انتخاب شده است. در نهایت، الگویی طراحی گردیده که شامل ضرورت ها و دلایل، درون داده ها، بازیگران، عوامل موثر بر روابط هم افزا و پیامدهای خط مشی گذاری شبکه ای در بانکداری دیجیتال می باشد.

رمضانی و همکاران (۱۴۰۰)، مطالعه ای با عنوان تدوین مدل کمی کوپانکینگ در ادغام بانک ها و موسسات با رویکرد بازاریابی انجام داده اند. در این مطالعه، محقق الگویی بر مبنای اصول بازاریابی مبتنی بر همکاری در هنگام ادغام بین بانک ها را طراحی و روش تحقیق بصورت تلفیقی انجام شده است. در مرحله کمی الگوی مفهومی پیشنهادی اولیه مبتنی بر متغیرهای علی بالغ بر ۲۳ متغیر مشتمل بر موضوع کوپانکینگ و در شش بعد و ۱۶ مولفه طراحی گردید. در مرحله دوم (کمی) پرسشنامه ای مشتمل بر ۶۷ سوال طراحی، که روایی آن از طریق خبرگان بانکی و دانشگاهی و پایایی آن نیز با استفاده از نرم افزار معادلات ساختاری با میانگین ۰/۷۵ مورد تایید قرار گرفت. همچنین روابط بین متغیرها با استفاده از روش معادلات ساختاری در دو بخش شامل برازش مدل (بررسی مدل های اندازه گیری-بررسی مدل ساختاری و مدل کلی) و نیز آزمون فرضیه ها انجام و مدل نهایی تحقیق پس از حذف ۶ متغیر در قالب (یک مفهوم-شش بعد و ده مولفه) تدوین گردید.

کاجلا و همکاران (۲۰۲۴)، به بررسی شناسایی و اولویت بندی عوامل موثر بر پذیرش بلاک چین در بخش بانکی: ادغام *AHP* فازی با چارچوب *TOE* پرداخته است. این مطالعه مشخص کرد که بعد سازمانی مهم ترین معیار برای پذیرش ادغام در بخش بانکی است و بعد از آن بعد محیطی قرار دارد. در مقابل، بعد تکنولوژیک کمترین تاثیرگذاری را دارد. فشار مشتری، منابع فناوری اطلاعات، منابع مالی، فشار رقبا و مزیت نسبی تاثیرگذارترین معیارهای فرعی برای پذیرش ادغام هستند.

اوجیو و یوسوجی^۲ (۲۰۲۲) مطالعه ای با عنوان تاثیرات ادغام بانک های بزرگ بر رابطه شرکت-بانک و دسترسی به اعتبار انجام داده اند. در این مطالعه تأثیرات بزرگترین ادغام بانک ها در جهان بر شرکت های غیر بoursی از طریق روابط شرکت-بانک بررسی شد نتایج نشان داد شرکت هایی که قبل از ادغام با هر دو بانک ادغام شده معامله می کردند، شاهد استقراض خود بودند.

^۱ Kajla

^۲Uchino, & Uesugi

شرکت‌هایی که تنها با یکی از دو بانک ادغام شده معامله کردند، شاهد افزایش هزینه‌های استقرای خود و کاهش میزان وام‌ها نسبت به شرکت‌هایی بودند که با هیچ‌یک از آن‌ها معامله می‌کردند. بدتر شدن شرایط استقراض برای شرکت‌های کوچک‌تر بارزتر است. با وجود بدتر شدن شرایط استقراض شرکت‌ها، شواهدی مبنی بر کاهش مداوم سرمایه‌گذاری یا فروش شرکت‌های وام‌گیرنده وجود ندارد. تفاوت معنی‌داری در میزان افزایش هزینه‌های استقراض و کاهش مبالغ وام بین شرکت‌هایی که با بانک خریدار معامله کردند و شرکت‌هایی که با بانک خریداری شده معامله کردند، وجود ندارد.

تانوس و همکاران (۲۰۲۱) مطالعه‌ای با عنوان تاثیر ادغام بانک‌ها بر بهبود عملکرد انجام داده‌اند. در این مطالعه عملکرد عملیاتی پس از ادغام‌های بانکی (ادغام‌های نظارتی) در طول و پس از بحران مالی ۲۰۰۸-۰۹ تجزیه و تحلیل شده است. ادغام‌های نظارتی تا دو سال پس از معامله، بهبود قابل توجهی را در سودآوری و کارایی هزینه تجربه می‌کنند. این پیشرفت‌ها به‌طور قابل توجهی بیشتر از پیشرفت‌هایی است که توسط بانک‌های غیرادغامی تجربه شده‌اند. در مقابل، عملکرد عملیاتی پس از ادغام ادغام‌های غیرقانونی تفاوت قابل توجهی با عملکرد همتایان غیرقابل ادغام آن‌ها ندارد. برای ادغام‌های نظارتی، ثروتی که ممکن است از ادغام به خریدارها به عنوان مشوق ادغام‌ها منتقل شده باشد، عامل مهمی در تعیین بهبود عملکرد عملیاتی نیست.

روش شناسی پژوهش

نوع تحقیق: تحقیق حاضر از منظر هدف کاربردی-توسعه‌ای است و از منظر شیوه گردآوری داده‌ها یک تحقیق غیرآزمایشی (توصیفی) است که با شیوه پیمایش مقطعی انجام شد.

طرح تحقیق: ارائه الگوی خطمشی‌گذاری شبکه‌ای ادغام بانک‌های کشور مبتنی بر پارادایم عمل‌گرایی (پراگماتیسم) صورت گرفت. استراتژی پژوهش مناسب برای این پارادایم، استراتژی آمیخته است. در این راستا از طرح تحقیق آمیخته اکتشافی (کیفی-کمی) استفاده گردید.

جامعه، نمونه و روش نمونه‌گیری: جامعه مشارکت‌کنندگان در بخش کیفی را مدیران صنعت بانکداری تشکیل می‌دهند. براساس دیدگاه میلر^۲ و همکاران (۲۰۱۰) از پنج معیار کلیدی بودن، سرشناس بودن، دانش نظری، تنوع، انگیزه مشارکت برای انتخاب مشارکت‌کنندگان استفاده شد. نمونه‌گیری با روش هدفمند صورت گرفت و با ۱۰ مصاحبه اشباع نظری حاصل شد. جامعه آماری در بخش کیفی را مدیران صنعت بانکداری تشکیل می‌دهند. برای محاسبه حجم نمونه از قاعده تحلیل توان^۳

^۱Tannous

^۲Miller

^۳Power Analysis

کوهن (۱۹۹۲) و نرم‌افزار *G*Power* استفاده شد. در سطح اطمینان ۹۵٪ با اندازه اثر ۰/۱۵^۱ و توان آزمون ۸۰٪ حداقل حجم نمونه ۲۶۴ نفر برآورد گردید. نمونه‌گیری با روش خوشه‌ای-تصادفی ساده استفاده شد.

گردآوری داده‌ها: در بخش کیفی از مصاحبه نیمه‌ساختاریافته با مدیران ارشد صنعت بانکداری کشور استفاده شد. پروتکل مصاحبه شامل پنج پرسش باز بود و پیش‌بینی شد در صورت لزوم پرسش‌های دیگری نیز مطرح شود. در بخش کمی از پرسشنامه محقق‌ساخته شامل ۸ عامل و ۵۱ گویه با طیف لیکرت استفاده شد.

روایی و پایایی ابزار: روایی بخش کیفی براساس چهار معیار اعتبارپذیری، انتقال‌پذیری، تاییدپذیری و اطمینان‌پذیری از دیدگاه داوران ارزیابی و تایید شد. برای سنجش پایایی بخش کیفی، درصد توافق مشاهده‌شده براساس فرمول هولستی ۰/۶۲۳ برآورد شد که از ۰/۶ بیشتر بوده و مقدار قابل قبولی است. همینطور ضریب کاپای کوهن نیز ۰/۶۳۱ برآورد گردید که نشان می‌دهد مقوله‌بندی به درستی انجام شده است. پس از توزیع پرسشنامه در نمونه منتخب روایی پرسشنامه با سه روش روایی سازه (مدل بیرونی)، روایی همگرا (AVE) و روایی واگرا بررسی شد. مقدار AVE برای تمامی متغیرهای باید بزرگتر از ۰/۵ باشد. برای محاسبه پایایی نیز پایایی ترکیبی (CR) و ضریب آلفای کرونباخ هر یک از عوامل محاسبه شده است. میزان پایایی ترکیبی و آلفای کرونباخ تمامی ابعاد باید بزرگتر از ۰/۷ باشد (آذر و غلامزاده، ۱۳۹۸). نتایج مربوط به هر یک از این شاخص‌ها در برازش بیرونی مدل ارائه شده است.

روش تحلیل داده‌ها: برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش تحلیل کیفی مضمون، حداقل مربعات جزئی و سوارا استفاده شد. مصاحبه‌ها با روش تحلیل کیفی مضمون در نرم‌افزار *MaxQDA* کدگذاری شدند. داده‌های حاصل از پرسشنامه با روش حداقل مربعات جزئی در نرم‌افزار *Smart PLS* تحلیل شدند. در نهایت با روش سوارا به اولویت‌بندی شاخص‌های شناسایی شده در محیط نرم‌افزار اکسل پرداخته شد.

یافته‌های پژوهش

در بخش کیفی با ۱۰ نفر از مدیران ارشد صنعت بانکداری کشور مصاحبه شد. از نظر تحصیلات ۳ نفر کارشناسی ارشد و ۷ نفر دکتری داشتند. در نهایت از نظر سابقه کاری ۷ نفر بین ۱۵ تا ۲۰ سال و ۳ نفر نیز بالای ۲۰ سال سابقه کاری داشتند.

در بخش کمی نیز از دیدگاه ۲۶۴ نفر از مدیران بانکی استفاده گردید. از منظر جنسیت ۱۷۱ نفر (۶۵٪) مرد و ۹۳ نفر (۳۵٪) زن بودند. از منظر سن ۷۸ نفر (۳۰٪) کمتر از ۴۰ سال، ۱۴۴ نفر (۵۵٪) بین ۴۰ تا ۵۰ سال و ۴۲ نفر (۱۵٪) نیز ۵۰ سال و بیشتر سن داشتند. از منظر تحصیلات ۳۴ نفر (۱۲٪) کارشناسی، ۱۵۲ نفر (۵۸٪) کارشناسی ارشد و ۷۸ نفر (۳۰٪) تحصیلات دکتری

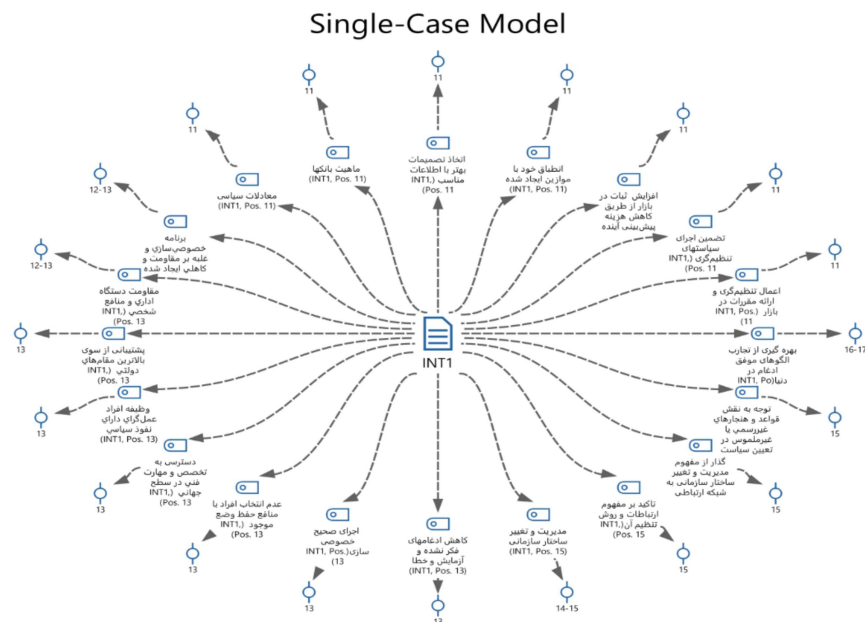
^۱Effect size

^۲Percentage of Agreement Observation, PAO

^۳Holsti

داشتند. در پایان از منظر سابقه‌کاری ۵۶ نفر (۲۱٪) کمتر از ۱۰ سال، ۸۱ نفر (۳۱٪) بین ۱۰ تا ۱۵ سال، ۸۴ نفر (۳۲٪) بین ۱۵ تا ۲۰ سال و ۴۳ نفر (۱۶٪) نیز بیش از ۲۰ سال سابقه‌کاری داشتند.

این مطالعه با رویکرد آمیخته اکتشافی صورت گرفت بنابراین در بخش نخست از روش کیفی استفاده شد. برای این منظور از طریق مصاحبه‌های تخصصی نیمه‌ساختاریافته با مدیران ارشد صنعت بانکداری کشور کوشش شد تا درک بهتری از سازه‌ها و مفاهیم الگوی خط‌مشی‌گذاری شبکه‌ای ادغام بانک‌های ایران مبادرت حاصل شود. در این راستا ۵ سوال باز در پروتکل مصاحبه مطرح شد و در طول فرایند مصاحبه نیز به‌بنابر اقتضاء پرسش‌های تازه‌ای نیز مطرح گردید. پس از آن مصاحبه‌ها به صورت متن نوشتاری در نرم‌افزار مکس کیودا وارد شد. نتایج مصاحبه‌ها با روش تحلیل کیفی مضمون با روش پیشنهادی اترید-استرلینگ^۱ (۲۰۰۱) شامل مضامین پایه، سازمان‌دهنده و فراگیر مبتنی بر شش گام صورت گرفت. در شکل زیر نحوه کدگذاری و فراوانی کدهایی مصاحبه در نرم‌افزار Maxqda ارائه شده است:



شکل ۱- فراوانی کدهای مصاحبه

^۱Attride-Stirling

در مرحله کدگذاری باز ۴۴۲ کد شناسایی گردید. در نهایت از طریق کدگذاری محوری به ۵ مقوله فراگیر، ۸ مقوله سازمان‌دهنده و ۵۱ مضمون پایه دست پیدا شد. مضامین الگوی خط‌مشی‌گذاری شبکه‌ای ادغام بانک‌های ایران در جدول ۲ ارائه شده است.

جدول ۱- مقوله‌های زیربنایی ارائه الگوی خط‌مشی‌گذاری شبکه‌ای ادغام بانک‌های ایران

فراگیر	سازمان‌دهنده	مضامین پایه
ارزیابی	ارزیابی محیطی بانکداری	«ارزیابی اقدامات بانک‌های دیگر در زمینه ادغام بانکی»؛ «ارزیابی فعالیت‌های استارت‌آپ‌های ادغام بانکی»؛ «ارزیابی موسسات مالی جایگزین»؛ «ارزیابی اقبال و آگاهی عمومی از ادغام بانک‌ها»؛ «بررسی موانع ادغام بانکی و بانکداری»
	ارزیابی درون‌سازمانی	«حمایت و پشتیبانی مدیران ارشد بانکی از ادغام بانک‌ها»؛ «آگاهی و شناخت کارکنان از ادغام بانک‌ها»؛ «زمینه‌ها و بسترهای نرم‌افزاری ادغام بانکی»؛ «ارزیابی سخت‌افزارها و تجهیزات ادغام بانک‌ها»؛ «جو و فرهنگ نهاده شده در زمینه ادغام بانکی»
	ارزیابی ذی‌نفعان بانکی	«ارزیابی میزان آشنایی سهامداران با ادغام بانکی»؛ «پایش شناخت سرمایه‌گذاران بانکی از ادغام بانک‌ها»؛ «شناخت درست از آگاهی مشتریان پیرامون ادغام بانک‌ها»؛ «ارزیابی دولت و نهادهای فرادستی از ادغام بانک‌ها»؛ «برنامه‌ریزی بلندمدت براساس دیدگاه ذی‌نفعان گوناگون»
خط‌مشی‌گذاری	خط‌مشی‌گذاری شبکه‌ای	«برقراری ارتباطات چندجانبه جهت خط‌مشی‌گذاری»؛ «تعاملات و روابط گسترده برای خط‌مشی‌گذاری ادغام»؛ «سرعت عملکرد و پاسخگویی به موقع»؛ «فناوری‌محور و بازمهندسی فرایندهای ادغام بانکی»؛ «برنامه‌ریزی مالی مدون در چشم‌انداز ادغام بانکی»؛ «همرستایی ماموریت مالی نظام بانکی با ادغام بانکی»؛ «سازوکارهای کوتاه‌مدت مالی مبتنی بر فناوری»؛ «تجربه متمایز ارائه خدمات مالی و بانکی»؛ «سازگاری و انعطاف‌پذیری برنامه مالی ادغام بانکی»
	خط‌مشی‌گذاری ادغام	«روندها و رویه‌های اجرایی ادغام بانک‌ها در بانک»؛ «تدوین و ابلاغ قوانین رسمی ادغام بانک‌ها»؛ «برنامه‌های قابل ارزیابی در راستای ادغام بانک‌ها»؛ «ثبات رویه در ارائه خدمات فناورانه بانکی»؛ «برنامه‌های کوتاه‌مدت برای اجرای ادغام بانک‌ها»؛ «تخصیص بودجه کافی برای فعالیت‌های ادغام بانکی»
عملکردی	عملکرد مالی و غیرمالی بانکی	«رضایت از انتخاب‌های خدمات بانکی»؛ «جذابیت تسهیلات و فرایندهای بانکی»؛ «احساس خشنودی از خدمات بانکی»؛ «ترجیح بانک جدید به رقابتی بانکی»؛ «رشد سپرده‌گذاری»؛ «رشد سهم بازار بانک»؛ «افزایش بازده سرمایه‌گذاری»؛ «افزایش بازگشت اعتبارات»

فراگیر	سازمان‌دهنده	مضامین پایه
اسنادی	اسناد بالادستی	«برنامه‌های توسعه ملی در زمینه ادغام بانکی»؛ «قوانین و مقررات ناظر بر ادغام بانک‌ها»؛ «سند چشم انداز در زمینه ادغام بانک‌ها»؛ «قوانین برنامه تحول در نظام اداری کشور»؛ «قانون بودجه کشور»؛ «خطمشی‌های کلی نظام در بخش بانکداری»
پیامدی	ادغام بانک	«یکپارچگی مدیریت بانکی»؛ «افزایش توان رقابتی بانک»؛ «دسترسی به منابع مالی بیشتر»؛ «دسترسی به منابع انسانی متخصص»؛ «هم‌افزایی تجربی بانک»؛ «افزایش شمار مشتریان»؛ «صرفه‌جویی نسبت به مقیاس»

ماخذ: یافته‌های تحقیق

مقوله‌های فراگیر ارائه الگوی خطمشی‌گذاری شبکه‌ای ادغام بانک‌های ایران عبارتند از: «بعد ارزیابی»؛ «بعد خطمشی‌گذاری»؛ «بعد عملکردی»؛ «بعد اسنادی»؛ «بعد پیامدی». مقوله‌های سازمان‌دهنده نیز عبارتند از: «ارزیابی محیطی بانکداری»؛ «ارزیابی درون‌سازمانی»؛ «ارزیابی ذی‌نفعان بانکی»؛ «خطمشی‌گذاری شبکه‌ای»؛ «خطمشی‌گذاری ادغام»؛ «عملکرد مالی و غیرمالی بانکی»؛ «اسناد بالادستی»؛ «ادغام بانک». شاخص‌های ادغام بانکی نیز عبارتند از: یکپارچگی مدیریت بانکی، افزایش توان رقابتی بانک، دسترسی به منابع مالی بیشتر، دسترسی به منابع انسانی متخصص، هم‌افزایی تجربی بانک، افزایش شمار مشتریان، صرفه‌جویی نسبت به مقیاس. الگوی اولیه ارائه الگوی خطمشی‌گذاری شبکه‌ای ادغام بانک‌های ایران در شکل ۱ نمایش داده شده است.

برای اعتبارسنجی مدل از روش حداقل مربعات جزئی (PLS) با نرم‌افزار Smart PLS استفاده شد. نتایج ارزیابی ارائه الگوی خطمشی‌گذاری شبکه‌ای ادغام بانک‌های ایران در **Error! Reference source not found.** نمایش داده شده است. بخش بیرونی مدل (مدل اندازه‌گیری) رابطه متغیرهای قابل مشاهده با متغیرهای پنهان را نشان می‌دهد. میزان رابطه سوالات با سازه‌های اصلی بوسیله بارعاملی نشان داده می‌شود. بارهای عاملی در تمامی موارد از ۰/۶ بیشتر است و آماره t نیز در تمامی موارد بزرگتر از ۱/۹۶ می‌باشد. بنابراین بخش اندازه‌گیری مدل از اعتبار مناسبی برخوردار است. برای اطمینان بیشتر از بخش بیرونی مدل، روایی و پایایی سازه‌ها نیز بررسی شد. برای سنجش روایی همگرا از میانگین واریانس استخراجی (AVE) استفاده شد که باید بزرگتر از ۰/۵ باشد. پایایی سازه‌ها نیز با محاسبه پایایی ترکیبی، ضریب رو و آلفای کرونباخ بررسی شد که باید بزرگتر از ۰/۷ باشد (آذر و غلامزاده، ۱۳۹۸). روایی و پایایی سازه‌های تحقیق در

جدول ارائه شده است.

جدول ۲- روایی و پایایی سازه‌های تحقیق (اعتبار بخش اندازه‌گیری مدل)

سازه‌های اصلی	آلفای کرونباخ	پایایی ترکیبی (CR)	ضریب رو (Rho)	AVE
ادغام بانک	۰/۸۵۴	۰/۸۵۴	۰/۸۸۹	۰/۵۳۳
ارزیابی درون‌سازمانی	۰/۸۰۵	۰/۸۰۵	۰/۸۶۵	۰/۵۶۲
ارزیابی ذی‌نفعان بانکی	۰/۷۹۰	۰/۷۹۱	۰/۸۵۶	۰/۵۴۴
ارزیابی محیطی بانکداری	۰/۸۱۰	۰/۸۱۰	۰/۸۶۸	۰/۵۶۸
اسناد بالادستی	۰/۸۱۷	۰/۸۱۷	۰/۸۶۷	۰/۵۲۲
خط‌مشی‌گذاری ادغام	۰/۸۳۰	۰/۸۳۰	۰/۸۷۶	۰/۵۴۱
خط‌مشی‌گذاری شبکه‌ای	۰/۸۸۳	۰/۸۸۳	۰/۹۰۶	۰/۵۱۷
عملکرد مالی و غیرمالی بانکی	۰/۸۶۹	۰/۸۷۰	۰/۸۹۷	۰/۵۲۲

ماخذ: یافته‌های تحقیق

براساس مقادیر مندرج در

جدول روایی همگرا برای همه سازه‌های پژوهش از ۰/۵ بزرگتر است. همچنین ضریب آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی نیز بالای ۰/۷ برآورد شد. بخش بیرونی از اعتبار مناسبی برخوردار است به دیگر سخن سازه‌های تحقیق به‌درستی مورد سنجش قرار گرفته‌اند. پس از اعتبارسنجی بخش بیرونی، روابط میان سازه‌های اصلی (بخش درونی یا ساختاری مدل) مورد ارزیابی قرار گرفته است. خلاصه نتایج بخش ساختاری مدل (روابط متغیرهای مدل) در ارائه شده است.

جدول ارائه شده است.

جدول ۳- خلاصه نتایج بخش ساختاری مدل (روابط متغیرهای مدل)

رابطه	ضریب مسیر	آماره t	معناداری	اندازه اثر	نتیجه
ادغام بانک ← عملکرد مالی و غیرمالی بانکی	۰/۸۶۴	۲۱/۷۶۷	۰/۰۰۰	۰/۷۵۰	تایید

رابطه	ضریب مسیر	آماره t	معناداری	اندازه اثر	نتیجه
ارزیابی درون‌سازمانی ← خطمشی‌گذاری ادغام	۰/۱۸۱	۲/۹۲۳	۰/۰۰۴	۰/۰۳۷	تایید
ارزیابی درون‌سازمانی ← خطمشی‌گذاری شبکه‌ای	۰/۲۳۶	۴/۳۱۲	۰/۰۰۰	۰/۰۸۱	تایید
ارزیابی ذی‌نفعان بانکی ← خطمشی‌گذاری ادغام	۰/۲۱۶	۳/۰۰۸	۰/۰۰۳	۰/۰۵۱	تایید
ارزیابی ذی‌نفعان بانکی ← خطمشی‌گذاری شبکه‌ای	۰/۲۴۰	۳/۹۹۸	۰/۰۰۰	۰/۰۸۱	تایید
ارزیابی محیطی بانکداری ← خطمشی‌گذاری ادغام	۰/۲۲۱	۲/۹۸۶	۰/۰۰۳	۰/۰۵۷	تایید
ارزیابی محیطی بانکداری ← خطمشی‌گذاری شبکه‌ای	۰/۱۵۰	۲/۵۲۱	۰/۰۱۲	۰/۰۳۳	تایید
اسناد بالادستی ← خطمشی‌گذاری ادغام	۰/۳۳۳	۴/۷۱۷	۰/۰۰۰	۰/۰۹۴	تایید
اسناد بالادستی ← خطمشی‌گذاری شبکه‌ای	۰/۳۵۰	۵/۱۱۷	۰/۰۰۰	۰/۱۳۳	تایید
خطمشی‌گذاری ادغام ← ادغام بانک	۰/۳۸۹	۵/۷۹۵	۰/۰۰۰	۰/۲۱۷	تایید
خطمشی‌گذاری شبکه‌ای ← ادغام بانک	۰/۵۴۶	۸/۶۴۱	۰/۰۰۰	۰/۴۲۸	تایید

ماخذ: یافته‌های تحقیق

ارزیابی درون سازمان (۰/۱۸۱، ۲/۹۲۳)، ارزیابی ذی‌نفعان بانکی (۰/۲۱۶، ۳/۰۰۸)، ارزیابی محیط بانکداری (۰/۲۲۱، ۲/۹۸۶) و اسناد بالادستی (۰/۳۳۳، ۴/۷۱۷) بر خطمشی‌گذاری ادغام بانکی تاثیر مثبت و معناداری دارند. همچنین ارزیابی درون سازمان (۰/۲۳۶، ۴/۳۱۲)، ارزیابی ذی‌نفعان بانکی (۰/۲۴۰، ۳/۹۹۸)، ارزیابی محیط بانکداری (۰/۱۵۰، ۲/۵۲۱) و اسناد بالادستی (۰/۳۵۰، ۵/۱۱۷) بر خطمشی‌گذاری شبکه‌ای اثر می‌گذارند. خطمشی‌گذاری ادغام (۰/۳۸۹، ۵/۷۹۵) و خطمشی‌گذاری شبکه‌ای (۰/۵۴۶، ۸/۶۴۱) بر ادغام بانکی تاثیر گذار هستند. در نهایت ضریب مسیر ادغام بانکی بر عملکرد مالی و غیرمالی بانکی ۰/۸۶۴ و آماره t نیز ۲۱/۷۶۷ برآورد گردید که نشان می‌دهد ادغام بانکی نیز بر عملکرد مالی و غیرمالی بانک موثر است.

اندازه اثر (F^2) میزان تغییراتی است که متغیرهای مستقل بر متغیرهای وابسته می‌گذارند. در واقع این شاخص نشان می‌دهد اگر یک متغیر مستقل حذف شود چه میزان تغییراتی در متغیر وابسته ایجاد می‌شود. این شاخص توسط کوهن ارائه گردید. مقدار ۰/۰۲ (ضعیف)، ۰/۱۵ (متوسط) و ۰/۳۵ (بزرگ) در نظر گرفته می‌شود (کوهن ۲۰۱۳). اندازه اثر خطمشی‌گذاری شبکه‌ای بر ادغام بانکی ۰/۴۲۸ و اندازه اثر ادغام بانک بر عملکرد مالی و غیرمالی بانکی ۰/۷۵۰ برآورد گردید که مقداری قوی محسوب می‌شود. اندازه اثر سایر سازه‌های تحقیق نیز متوسط تا قوی برآورد شده است.

برای سنجش قدرت پیش‌بینی مدل از ضریب تعیین (R^2) و شاخص ارتباط پیش‌بین (Q^2) استفاده شد. ضریب تعیین (R^2) معیاری است که بیانگر میزان تبیین متغیرهای وابسته الگو است بنابراین هرچه بیشتر باشد، بهتر است. سه مقدار ۰/۱۹، ۰/۳۳ و

۰/۶۷ به ترتیب نشان‌دهنده برازش ضعیف، متوسط و قوی است. شاخص ارتباط پیش‌بین (Q2) یا شاخص استون-گیزر (چنانچه مثبت باشد، مطلوب است) (چین ۱۹۹۸).

براساس جدول ۳ ضریب تعیین سازه ادغام بانک ۰/۸۱۳ برآورد گردید که نشان می‌دهد که متغیرهای مستقل توانسته‌اند ۸۱٪ از تغییرات ادغام بانک را تبیین کنند و مقدار قابل توجهی است. شاخص ارتباط پیش‌بین برای تمامی سازه‌های تحقیق مثبت است که نشان می‌دهد قدرت پیش‌بینی مدل مطلوب است. برای ارزیابی برازش مدل از شاخص GOF و RMS و $SRMR$ استفاده می‌شود. برای شاخص GOF سه مقدار ۰/۰۱، ۰/۲۵ و ۰/۴۶ را به عنوان مقادیر ضعیف، متوسط و قوی معرفی شده است. برای شاخص RMS_theta مقادیر زیر ۰/۱۲ نشانه تناسب مدل است، در حالی که مقادیر بالاتر نشان دهنده عدم تناسب است. شاخص $SRMR$ نیز بهتر است زیر ۰/۱ و خیلی سخت‌گیرانه کمتر از ۰/۰۸ باشد (حبیبی و جلال‌نیا، ۱۴۰۱). در این مطالعه شاخص GOF برابر ۰/۶۵۷ به دست آمد که از ۰/۴۶ بزرگتر است. شاخص RMS_theta میزان ۰/۱۰۰ به دست آمد که از ۰/۱۲ کمتر است. شاخص $SRMR$ نیز ۰/۰۵۱ محاسبه گردید که از ۰/۰۸ کمتر است بنابراین برازش مدل مطلوب است.

در نهایت برای تعیین وزن شاخص‌های الگوی خط‌مشی‌گذاری ادغام بانکی مبتنی بر خط‌مشی‌گذاری شبکه‌ای از روش تحلیل نسبت ارزیابی وزن‌دهی تدریجی (سوارا^۲) استفاده شد. روش سوارا یکی از روش‌های جدید تصمیم‌گیری چندمعیاره است که در سال ۲۰۱۰ توسط ویولتا کرشالینه و تورسکیس معرفی شد. در روش سوارا ابتدا کارشناسان، معیارها را به ترتیب اهمیت مرتب می‌کنند. مهم‌ترین معیار ابتدا قرار می‌گیرد و امتیاز یک را می‌گیرد. سپس اهمیت نسبی هر معیار نسبت به معیارهای قبلی مشخص شده است. در نهایت شاخص‌های موجود براساس مقادیر متوسط اهمیت نسبی رتبه‌بندی می‌شوند. این مقادیر در ستون «متوسط اهمیت نسبی» در **Error! Reference source not found.** درج شده است که همان (S_i) می‌باشد. درگام سوم از روش سوارا ضریب (K_i) محاسبه شده است. برای محاسبه وزن اولیه هر معیار، از رابطه زیر برآورد شده است.

$$Q_i = \frac{Q_{i-1}}{K_i}$$

$$Q_1 = 1$$

$$Q_2 = \frac{Q_1}{K_2} = \frac{1}{1.09} = 0.917$$

$$Q_3 = \frac{Q_2}{K_3} = \frac{0.917}{1.24} = 0.740$$

این مقادیر در ستون «وزن اولیه» در **Error! Reference source not found.** درج شده است. برای محاسبه وزن نهایی از روش نرمال کردن خطی مطابق رابطه زیر استفاده شد.

^۱Stone-Geisser

^۲Chin

^{*}Step-Wise Weight Assessment Ratio Analysis

^{*}Keršulienė & Turskis

$$w_i = \frac{Q_i}{\sum Q_i}$$

شاخص همراستایی ماموریت مالی نظام بانکی با ادغام بانکی (S21) با وزن ۰/۱۳۳۹ در اولویت نخست قرار دارد. شاخص قوانین و مقررات ناظر بر ادغام بانکها (S40) با وزن ۰/۱۱۳۷ در اولویت دوم قرار دارد. شاخص خطمشی‌های کلی نظام در بخش بانکداری (S44) با وزن ۰/۰۹۱۷ در اولویت سوم قرار دارد. شاخص تخصیص بودجه کافی برای فعالیت‌های ادغام بانکی (S30) با وزن ۰/۰۸۷۳ در اولویت چهارم قرار دارد. شاخص برنامه‌های توسعه ملی در زمینه ادغام بانکی (S39) با وزن ۰/۰۷۳۴ در اولویت پنجم قرار دارد.

نتیجه‌گیری و پیشنهاد

پژوهش حاضر با هدف ارائه الگوی خطمشی‌گذاری ادغام در صنعت بانکداری کشور مبتنی بر خطمشی‌گذاری شبکه‌ای انجام شده است. براساس الگوی اولیه ترسیم شده مشخص گردید ارزیابی محیطی بانکداری، ارزیابی درون‌سازمانی، ارزیابی ذی‌نفعان بانکی و اسناد بالادستی بر خطمشی‌گذاری شبکه‌ای و خطمشی‌گذاری ادغام تاثیر دارند. این مهم در بعد ارزیابی ذی‌نفعان بانکی در مطالعه تانوس و همکاران (۲۰۲۱) مورد اشاره قرار گرفته است. همچنین نشان داده شد خطمشی‌گذاری شبکه‌ای و ادغامی بر ادغام بانک تاثیر می‌گذارد. در نتایج مطالعه مرکوری و همکاران (۲۰۲۱) نیز به اهمیت خطمشی‌گذاری شبکه‌ای اشاره شده است. در نهایت نتایج نشان داد ادغام بانک منجر به عملکرد مالی و غیرمالی بانکی می‌شود. عملکرد مالی و غیرمالی بانکی در نتایج مطالعه ملکی و همکاران (۱۴۰۱) مورد اشاره قرار گرفته است.

براساس نتایج به دست آمده، پیشنهادات کاربردی زیر ارائه می‌گردد:

درخصوص ارزیابی محیطی بانکداری به مدیران ذی‌ربط پیشنهاد می‌شود نسبت به ارزیابی اقدامات بانک‌های دیگر در زمینه ادغام بانکی و ارزیابی فعالیت‌های استارت‌آپ‌های ادغام بانکی، برنامه‌های مربوطه را تدوین نمایند. در این حیطه، آنچه حائز اهمیت است، ارزیابی موسسات مالی جایگزین به همراه ارزیابی اقبال و آگاهی عمومی از ادغام بانک‌ها است که می‌تواند به‌عنوان یک خطمشی مناسب برای مدیران در نظر گرفته شود. همچنین با بررسی موانع ادغام بانکی و بانکداری نیز می‌توان بر چالش‌های محیطی موجود فائق آمد و از موانع پیش‌رو تا حدودی کاست.

درخصوص ارزیابی درون‌سازمانی پیشنهاد می‌شود ضمن افزایش حمایت و پشتیبانی مدیران ارشد بانکی از ادغام بانک‌ها، به ارتقاء آگاهی و شناخت کارکنان از ادغام بانک‌ها نیز پرداخته شود. در این حوزه، زمینه‌ها و بسترهای نرم‌افزاری ادغام بانکی حائز اهمیت بوده و با ارزیابی سخت‌افزارها و تجهیزات ادغام بانک‌ها مسیر دستیابی به اهداف مدون تسهیل می‌گردد. علاوه بر موارد مذکور، نوع جو و فرهنگ نهادینه‌شده در زمینه ادغام بانکی نیز تاثیر بسزایی در نظام مطلوب سیاست‌گذاری ادغام بانک‌ها در ایران دارد.

درخصوص ارزیابی ذی‌نفعان بانکی پیشنهاد می‌شود به کمک ارزیابی میزان آشنایی سهامداران با ادغام بانکی به پایش شناخت سرمایه‌گذاران بانکی از ادغام بانک‌ها پرداخته شود. در این راستا، نیاز به شناخت درست از آگاهی مشتریان پیرامون ادغام بانک‌ها وجود دارد و البته از نقش مهم ارزیابی دولت و نهادهای فرادستی از ادغام بانک‌ها نیز نباید غافل شد. همچنین مدیران ذی‌ربط به کمک برنامه‌ریزی بلندمدت براساس دیدگاه ذی‌نفعان گوناگون می‌توانند در نظام مطلوب سیاست‌گذاری ادغام بانک‌ها در ایران اثرگذار باشند.

درخصوص سیاست‌گذاری شبکه‌ای پیشنهاد می‌شود ضمن برقراری ارتباطات چندجانبه جهت سیاست‌گذاری، به ایجاد تعاملات و روابط گسترده برای سیاست‌گذاری ادغام نیز پرداخته شود. آنچه در این حیطه حائز اهمیت است، سرعت عملکرد و پاسخگویی به‌موقع بوده و این مهم به کمک فناوری‌محور و بازمهندسی فرایندهای ادغام بانکی قابل حصول است. نظام مطلوب سیاست‌گذاری ادغام بانک‌ها در ایران منوط به برنامه‌ریزی مالی مدون در چشم‌انداز ادغام بانکی و همراستایی ماموریت مالی نظام بانکی با ادغام بانکی است. مدیران مذکور با ایجاد سازوکارهای کوتاه‌مدت مالی مبتنی بر فناوری می‌توانند به ارائه تجربه متمایز ارائه خدمات مالی و بانکی پرداخته و به کمک سازگاری و انعطاف‌پذیری برنامه مالی ادغام بانکی، مسیر دستیابی به اهداف نظام مطلوب سیاست‌گذاری ادغام بانک‌ها در ایران را تسهیل نمایند.

درخصوص سیاست‌گذاری ادغام پیشنهاد می‌شود با تدوین روندها و رویه‌های اجرایی ادغام بانک‌ها در بانک، مقدمات استقرار نظام مطلوب سیاست‌گذاری ادغام بانک‌ها در ایران فراهم گردد. در این راستا، تدوین و ابلاغ قوانین رسمی ادغام بانک‌ها و تدوین برنامه‌های قابل ارزیابی در راستای ادغام بانک‌ها نیز حائز اهمیت بوده و داشتن ثبات رویه در ارائه خدمات فناورانه بانکی بسیار کمک‌کننده خواهد بود. نظام مطلوب سیاست‌گذاری ادغام بانک‌ها در ایران منوط به برنامه‌های کوتاه‌مدت برای اجرای ادغام بانک‌ها و البته تخصیص بودجه کافی برای فعالیتهای ادغام بانکی است.

درخصوص اسناد بالادستی پیشنهاد می‌شود ضمن تدوین برنامه‌های توسعه ملی در زمینه ادغام بانکی و قوانین و مقررات ناظر بر ادغام بانک‌ها، موارد مربوط به سندچشم‌انداز در زمینه ادغام بانک‌ها نیز مورد توجه قرار بگیرد. آنچه بر نظام مطلوب سیاست‌گذاری ادغام بانک‌ها در ایران اثرگذار است، قوانین برنامه تحول در نظام اداری کشور و قانون بودجه کشور است. به طور کلی، بازبینی و اصلاح سیاست‌های کلی نظام در بخش بانکداری جهت رفع چالش‌های موجود توصیه می‌شود.

درخصوص ادغام بانک پیشنهاد می‌شود ضمن ایجاد یکپارچگی در مدیریت بانکی، به افزایش توان رقابتی بانک به کمک دسترسی به منابع مالی بیشتر پرداخته شود. مدیران ذی‌ربط بانکی نیاز به دسترسی به منابع انسانی متخصص دارند تا به کمک آن مقدمات هم‌افزایی تجربی بانک را فراهم آورند. همچنین با افزایش شمار مشتریان و صرفه‌جویی نسبت به مقیاس نیز دستیابی به اهداف نظام مطلوب سیاست‌گذاری ادغام بانک‌ها در ایران تسهیل خواهد شد.

درنهایت و با پیاده‌سازی استراتژی‌های مذکور، دستیابی به عملکرد مالی و غیرمالی بانک‌ها و نتایج مثبتی نظیر رضایت از انتخاب‌های خدمات بانکی، جذابیت تسهیلات و فرایندهای بانکی، احساس خوشنودی از خدمات بانکی، ترجیح بانک جدید به

رقبای بانکی، رشد سپرده‌گذاری، رشد سهم بازار بانک، افزایش بازده سرمایه‌گذاری و افزایش بازگشت اعتبارات دور از انتظار نخواهد بود.

همچنین پیشنهادهایی برای پژوهشگران آینده ارائه شده است:

در بخش کمی، بجز نظرات مدیران بانکی کشور، نظرات سایر صاحبان نفع نیز در نظر گرفته شود و مقایسه یافته با یافته‌های این پژوهش به محققان آتی پیشنهاد می‌گردد.

استفاده از مدل حاضر برای سیاست‌گذاری ادغام بانکها در ایران با تاکید بر سیاست‌گذاری شبکه‌ای در استان‌های مختلف کشور عزیزمان ایران و مقایسه آنها به محققان آتی پیشنهاد می‌گردد.

پژوهشگران آتی می‌توانند مطالعاتی جهت مفهوم‌سازی بحث نظام مطلوب سیاست‌گذاری ادغام بانکها در ایران با تاکید بر سیاست‌گذاری شبکه‌ای با دیدگاه نظری انجام داده و از منظر فنی نیز به روش‌های اجرایی کردن مدل مذکور بپردازند.

بررسی رابطه سازوکارهای معیارهای نظام مطلوب سیاست‌گذاری ادغام بانکها در ایران با تاکید بر سیاست‌گذاری شبکه‌ای از دید کارکنان بانکی

مقایسه نظام مطلوب سیاست‌گذاری ادغام بانکها در ایران با تاکید بر سیاست‌گذاری شبکه‌ای با سایر کشورها

اولویت‌بندی ذینفعان نظام مطلوب سیاست‌گذاری ادغام بانکها در ایران با تاکید بر سیاست‌گذاری شبکه‌ای

آسیب شناسی مسائل و موانع پیش‌روی پیاده‌سازی و استقرار نظام مطلوب سیاست‌گذاری ادغام بانکها در ایران با تاکید بر سیاست‌گذاری شبکه‌ای

اجرا و ارزیابی استراتژی‌های پیشنهاد شده در پژوهش حاضر

در ادامه محدودیت‌های پژوهش ذکر شده است:

۱- به علت پیچیدگی تجربیات انسانی مشکل است بتوان متغیرها را کنترل یا محدود کرد.

۲- استفاده از ابزارهای مصاحبه و پرسشنامه به دلیل وجود پاسخ‌های مغرضانه، دارای محدودیت‌های ذاتی است.

۳- دشوار بودن انجام مصاحبه با مدیران ذی‌ربط به دلیل وجود شرایط نامساعد ویروس کرونا

۴- وجود محدودیت در زمان و هزینه برای پژوهشگر

در مجموع ذکر این نکته ضروری است که تسری نتایج این پژوهش برای سایر سازمان‌ها به دلیل خاص بودن شرایط سازمان و وجود جوامع هدف متعدد با رسالت‌های متفاوت، این امر را محدود می‌نماید.

در بخش کیفی از مصاحبه نیمه‌ساختاریافته برای جمع‌آوری داده استفاده شد که محدودیت‌های این تکنیک عبارتند از:

این روش وقت‌گیر و پرهزینه است و زمان زیادی را طلب نموده، جامعه محدودی را مورد شناسایی و مطالعه قرار می‌دهد.

اطلاعات به‌دست آمده از طریق روش مصاحبه را نمی‌توان همانند روش پرسشنامه به جامعه بزرگتری تعمیم داد؛ زیرا این

اطلاعات بر پایه تعداد محدود و موردی جمع‌آوری می‌شوند و تنها می‌توان نتایج را به افراد مشابه تعمیم داد.

قابلیت تعبیر و تفسیر اطلاعات به‌ویژه در مصاحبه آزاد پایین است و محقق باید دقت، حوصله و وقت بیشتری را صرف این کار کند. حتی قبل از شروع مصاحبه، محقق باید روش تحلیل و تفسیر اطلاعات را پیش‌بینی و طرح‌ریزی نماید. به مصاحبه‌گران مجرب و کارآزموده نیاز است؛ زیرا مصاحبه امری است فنی و تخصصی و از عهده هرکس برنمی‌آید. تماس‌های شخصی که بین مصاحبه‌کننده و مصاحبه‌شونده برقرار می‌شود، باعث توسعه روابط عاطفی می‌گردد؛ بنابراین، ممکن است اطلاعات با اظهارنظرهای شخصی آمیخته و مصاحبه‌شونده پاسخ‌هایی را بدهد که به نظر مصاحبه‌گر خوشایند باشد ولو واقعیت نداشته باشد؛ یا مصاحبه‌گر قبل از اینکه به دنبال کشف واقعیت باشد، مواردی را تعقیب و جستجو کند که حدس‌های او را تقویت نماید.

چون مصاحبه روشی انعطاف‌پذیر است، احتمال دارد باعث شود که مصاحبه‌گر فکر کند هرطور که دلش می‌خواهد می‌تواند سؤال کند یا مصاحبه‌شونده تصور کند که هر چه دلش می‌خواهد می‌تواند بگوید. طبعاً، این تصورات در صحت اطلاعاتی که گردآوری می‌شود، اختلال ایجاد می‌کند.

در بخش کمی این پژوهش از پرسشنامه برای جمع‌آوری اطلاعات استفاده شد این روش برای مطالعات عمیق و ریشه‌یابی‌ها در موارد خاص کارآمد نیست. احتمال بازنگشتن پرسشنامه و دریافت پرسشنامه‌های مخدوش و فاقد اعتبار زیاد است. احتمال عدم درک مفاهیم و محتوای سؤالات پرسشنامه و بروز ابهام برای پاسخگو وجود دارد. همچنین به دلیل گسترده بودن عرصه عملیاتی پرسشگری و درگیر بودن افراد زیاد در رده‌ها و سطوح مختلف، امکان بروز خطا و اشتباه وجود دارد که باعث کاهش درجه اعتبار و اعتماد این روش می‌شود.

منابع و مأخذ

- Attride-Stirling, J. (2001). Thematic networks: an analytic tool for qualitative research. *Qualitative research*, 1(3), 385-405.
- Azar, A; Gholamzadeh, R. (2019). Partial Least Squares. Tehran: Negah Danesh. (Persian)
- Chin, W. W. (1998). The partial least squares approach to structural equation modeling. *Modern methods for business research*, 295(2), 295-33.
- Cohen, J. E. (2013). Statistical Power Analysis for the Behavioral Sciences. Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates, Inc.
- Dwiyantri, A., Wondabio, L. S. (2023). Financial Due Diligence in Increasing Company Value Through Banking Mergers and Acquisitions During COVID-19. *Jurnal Akuntansi dan Bisnis: Jurnal Program Studi Akuntansi*, 9(1), 13-29.

- Danesh-Ara, E., Issaei-Tafarshi, M., Shahbazinia, M. (2021). The necessity of developing a special legal system for the integration of banks into Iranian law by utilizing the American legal system. *Applied Law Research*, 25 (1), 57-86. (Persian)
- Ellison, D., & Kelley, R. Banking on More Mergers and Acquisitions in 2022. <https://www.hennessyfunds.com/insights/sector-highlight-financials-banking-on-merger>.
- Eslami, Z., Rastegari, B., Mukheree, A. (2023), Legal effects of merger of banks and financial and credit institutions towards third parties and civil liability arising from it, *Journal of Modern Interdisciplinary Research in Law*, 3(3),63-78.(Persian)
- Eskandari, Gh; Moghli, A. (2011). Designing a model for the performance evaluation system of Sepah Bank managers in the context of merger. *Management Research*, 14 (52), 65-93.(Persian)
- Esmaeili, Mi; Mansoorian-Tabaei, S. (2014). The effect of strategic orientation and information technology on bank mergers. *Journal of Management and Accounting*, 2(1), 14-35. (Persian)
- Ghorbani-Lachuni, M; Ghorbani-Lachuni, J; Ghorbani-Lachuni, Z. (2019). An essay on the specific legal aspects of capital increase resulting from simple merger of banks. *Encyclopedia of Law*, 3 (6), 101-127. (Persian)
- Ghadami, M., Musa Khani, M., Alvani, M., Yazdani, H. (2022). Designing a Digital Banking Policy Model in Iran Based on a Network Approach, *Journal of Public Policy*. 8(1), 126-141. (Persian)
- Holsti, O. R. (1969). Content analysis for the social sciences and humanities, Reading, MA: Addison-Wesley.
- Habibi, A; Jalalnia, R. (2022). Partial Least Squares. Tehran: Naroon. (Persian)
- Isman, A. F., Rusanti, E., & Makatita, A. R. (2023). Development Aspects of Post-Merger Islamic Banks: A Systematic Literature Review. *Perbanas Journal of Islamic Economics and Business*, 3(2), 85-94.
- Keršulienė, V., & Turskis, Z. (2011). Integrated fuzzy multiple criteria decision making model for architect selection. *Technological and economic development of economy*, 17(4), 645-666.
- Kajla, T., Sood, K., Gupta, S., Raj, S., & Singh, H. (2024). Identification and prioritization of the factors influencing blockchain adoption in the banking sector: integrating fuzzy AHP with TOE framework. *International Journal of Quality & Reliability Management*, 41(8), 2004-2026.
- Mercure, J. F., Sharpe, S., Vinuales, J. E., Ives, M., Grubb, M., & Nijse, F. J. (2021). Risk-opportunity analysis for transformative policy design and appraisal. *Global Environmental Change*, 70(1), 342-359.
- Miller, E., Cross, L., & Lopez, M. (2010). Sampling in qualitative research. *FBF research group*, 19(3), 249-261.

Moatazadeh, E. (2021). A study of the reasons, advantages and disadvantages of merging banks and financial institutions, *11th International Conference on Management and Accounting*, Tehran. (Persian)

Moradi, M., Sadegh Hari, M., Nouri, I. (2023). Quantitative Studies in Banking Industry Management to Increase Customer Satisfaction and Profitability (Case Study: Mellat Bank), *Quantitative Studies in Management*, 2(14), 52-84. (Persian)

Maleki, M; Roudgarnejad, F; Jabbarisal, S. (2018). Designing a network policy-making model based on public accountability of the Treasury of the Ministry of Economic Affairs and Finance. *Innovation and Value Creation*, 11(22), 11-30. (Persian)

Ramezani, H; Saeedi, P; Ghafourian Shagerdi, A; Hosseini, M. (2021). Developing a quantitative model of co-banking in the integration of banks and institutions with a marketing approach. *Financial Engineering and Securities Management*, 12(47), 237-263. (Persian)

Samueal, S., Miller, E., & Singh, R. R. (2023, May). Mega banking mergers: An analytical study on consolidation of banks in India. *In AIP Conference Proceedings*. 2773 (1), 549-561.

Sawayama, K., & Kawaguchi, D. (2022). The Effects of Regional Bank Mergers on Local Firms.

Salimi, N. (2023). A conceptual model of women's social body participation in the policy-making process in the field of women. *Women in Development and Policy*, 21(2), 481-516. (Persian)

Sharifzadeh, F; Haghi, A; Hosseinpour, D; Mirmohammadi, M. (2018). Presenting a model with a network approach to entrepreneurship policy-making. *Public Management Research*, 11 (40), 5-26. (Persian)

Shahbazinia, M; Danesh-ara, E; Issaei-Tafarshi, M. (2019). Legal analysis of the relationship between competition law and policies to maintain stability in the banking system based on bank mergers. *Private Law*, 17 (36), 255-278. (Persian)

Tannous, G., Mamun, A., & Zhang, S. (2021). Do regulatory bank mergers improve operating performance?. *International Review of Economics & Finance*, 73(4), 152-174.

Tabatabaeiyan, H; Makondi, N. (2019). Organizational Culture in Bank Mergers. *Modern Banking Studies*, 2 (5), 7-26. (Persian)

Uchino, T., & Uesugi, I. (2022). The Effects of a Megabank Merger on Firm-Bank Relationships and Loan Availability. *Journal of the Japanese and International Economies*, 11(2), 161-189.

Zolfaqar Dehnavi, H., Mahmoudzadeh Vashan, M., Hakimpour, H., Rezaeifar, H. (2023). Explaining the scenarios for the future of the banking industry brand reputation with a futures research approach, *Quantitative Studies in Management*, 2(14), 85-105.

Presenting the integration policy model in the country's banking industry based on network policy

Shapour Taghizadeh^۱, soleyman Iranzadeh^{۲} and Ehsan shakeri khoiee^۳*

Abstract

This study was conducted with the aim of presenting a model of integration policy-making in the country's banking industry based on network policy-making. The research method is exploratory mixed. In the qualitative part, theoretical saturation was reached after 10 interviews using purposive sampling. In the quantitative part, the statistical population included bank branch managers, who were estimated to be 264 people using the cluster-random method. The data collection tool was a semi-structured interview and a researcher-made questionnaire. The qualitative part was evaluated with Holst coefficient and Cohen's kappa, and in the quantitative part, validity (convergent and divergent) and reliability (Cronbach's alpha, composite reliability) were evaluated. Qualitative content analysis, partial least squares, and Swara methods were used to analyze the data. The interviews were coded using content analysis in MaxQDA software, and the data from the questionnaire were analyzed using partial least squares in SmartPLS software. The findings showed that environmental assessment Banking, internal assessment, bank stakeholder assessment, and upstream documents affect network policy and merger policy. Network and merger policy affect bank merger. Ultimately, bank merger affects financial and non-financial performance. Therefore, it seems that network policy can guide and organize bank merger policy to improve the financial and non-financial performance of the bank.

Keywords: Network policy, Bank integration, Banking industry.

^۱ PhD student of public policy, faculty of literature, law and political science, Tabriz Branch, Islamic Azad University, Tabriz, Iran.

^۲ Corresponding Author, Professor, Faculty of Management and Economics, Tabriz Branch, Islamic Azad University, Tabriz, Iran. Email: iranazadeh@iaut.ac.ir.

^۳ Assistant Professor, Faculty of Literature, Law and Political Sciences, Tabriz Branch, Islamic Azad University, Tabriz, Iran.